

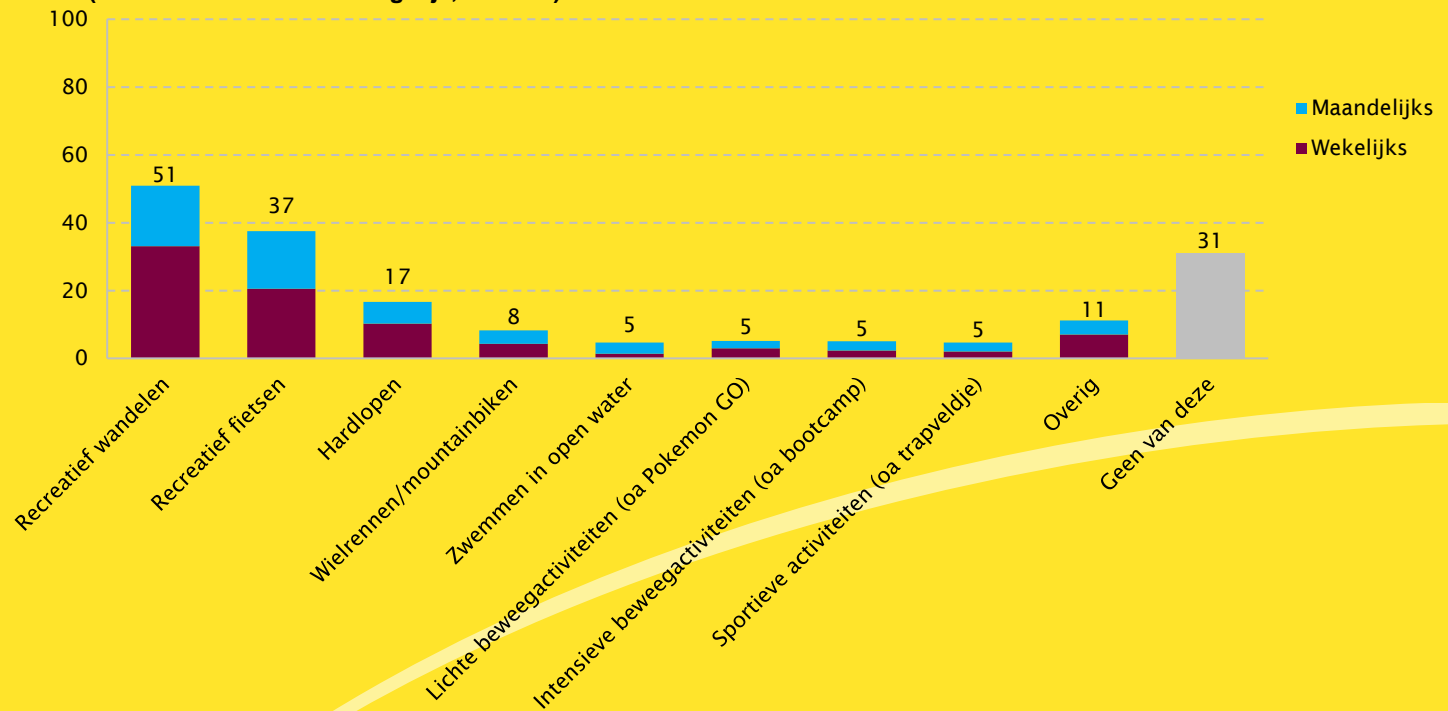
Sport en bewegen in de openbare ruimte (2018)

Het gebruik van de openbare ruimte voor beweegactiviteiten

Factsheet 2018/9

Martijn van Eck & Arjen Davids

Figuur 1 Percentage 16-79-jarigen met maandelijkse of wekelijkse (opgeteld) deelname aan beweegactiviteiten in de openbare ruimte (meerdere antwoorden mogelijk, n=1.530)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Inleiding

Sporten en bewegen in de openbare ruimte wint aan populariteit. Duursporten is de snelst groeiende sporttak in Nederland (Van den Dool, 2016). Met dit factsheet wordt een beeld gegeven van de populariteit van de voornaamste beweegactiviteiten die in de openbare ruimte plaatsvinden en de beweegredenen om in de openbare ruimte te sporten en te bewegen. Daarnaast is inzicht gegeven in de wijze waarop gebruikgemaakt wordt van de openbare ruimte en wat hierbij belangrijk wordt gevonden. Alle informatie is gebaseerd op de maandelijkse of wekelijkse deelname aan een beweegactiviteit van 16- tot en met 79-jarigen.

Welke beweegactiviteiten in de openbare ruimte zijn populair?

Van de beweegactiviteiten in de openbare ruimte zijn recreatief wandelen en recreatief fietsen veruit het meest populair, gevolgd door hardlopen en wielrennen/mountainbiken. Eén op de drie respondenten geeft aan geen beweegactiviteiten in de openbare ruimte te doen (figuur 1). Die groep bestaat voornamelijk uit mensen in de leeftijdscategorie van 36 jaar of ouder en met een laag of middelbaar opleidingsniveau die veelal geen lidmaatschap bij een sportvereniging hebben.

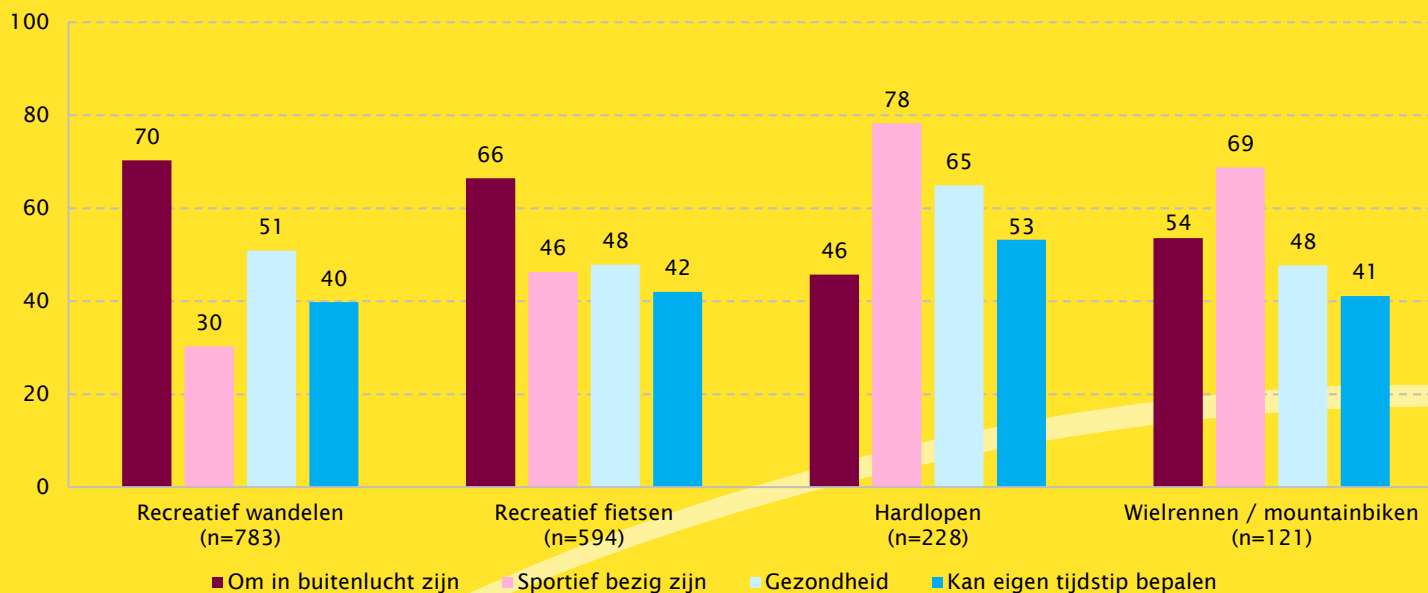
Recreatief wandelen en recreatief fietsen

De helft van de recreatieve wandelaars vertrekt vanuit huis; bij de recreatieve fietsers ligt dat percentage licht hoger. Eén op de drie wandelaars vertrekt in de buurt terwijl dat bij de recreatieve fietsers slechts één op de vijf is. Het is opvallend dat er nauwelijks recreatieve wandelaars of fietsers zijn die buiten hun eigen gemeente vertrekken. Eén op de vijf wandelaars wandelt ook 's avonds terwijl de recreatieve fietser nauwelijks in de avonduren fietst.

De helft van de wandelaars geeft aan vaak dezelfde of een paar vaste routes te hebben waar zij gebruik van maken. Recreative fietsers nemen minder vaak vaste of dezelfde routes in vergelijking met de wandelaars. Bij recreatieve wandelaars gaat de voorkeur voornamelijk uit naar het nemen van een eigen gekozen, niet beschreven, route. Recreative fietsers maken in verhouding tot wandelaars meer gebruik van een beschreven route; één op de vijf maakt gebruik van een knooppuntenroute. Slechts 10 procent van de recreatieve wandelaars en fietsers maakt bij het beoefenen van de activiteit gebruik van een app.

De omgeving is in de keuze van de route de belangrijkste factor waar de recreatieve wandelaars en fietsers rekening mee houden. De recreatieve fietser houdt ook rekening met de kwaliteit van het wegdek. Dit speelt bij de

Figuur 2 Belangrijkste 4 redenen voor 16-79-jarigen met maandelijkse of wekelijkse deelname (samenvoeging) om beweeg-/sportactiviteit te beoefenen naar type beweegactiviteit (meerdere antwoorden mogelijk, in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek (NSO), najaar 2017. Bewerking: Mulier Instituut.

Noot: 4 belangrijkste redenen per beweegactiviteit zijn hetzelfde (ofwel in een andere volgorde).

wandelaars iets minder. Ook de hoeveelheid verkeer is een factor waar in de routekeuze in belangrijke mate rekening mee wordt gehouden, zowel door de recreatieve wandelaar als recreatieve fietser.

Hardlopers

Hardlopers lopen voornamelijk alleen en hebben hun woonplek of een plek in de buurt als voornaamste vertrekpunt. Het overgrote deel van de hardlopers loopt maximaal een uur en neemt dan ook vaak dezelfde of een paar vaste routes. De helft van de hardlopers maakt bij het beoefenen van de activiteit gebruik van een app. Het valt op dat evenveel hardlopers overdag als in de avond gebruikmaken van de openbare ruimte (één op de drie). Daarmee is het de groep die 's avonds het meest gebruikmaakt van de openbare ruimte. Hardlopers houden met hun routekeuze voornamelijk rekening met de omgeving, de kwaliteit van het wegdek of pad, de hoeveelheid verkeer, verlichting en (sociale) veiligheid.

Wielrenners/mountainbikers

Wanneer wielrenners/mountainbikers hun activiteit beoefenen dan doen zij dit met name vanuit huis en in mindere mate vanaf een locatie in de buurt. Wel is dit de groep die ook buiten de eigen gemeente vertrekt (12%), in tegenstelling tot de andere beweegactiviteiten. Twee derde fietst in groepsverband en fietst meer dan één uur. In vergelijking met hardlopers hebben de wielrenners/mountainbikers meer diversiteit in de routes die zij kiezen.

Eén op drie wielrenners/mountainbikers maakt gebruik van een app. Deze app wordt echter nauwelijks ingezet met als doel om een daarmee (vaste) beschreven route te rijden. Eén op de vijf wielrenners/mountainbikers rijdt 's avonds. Dit is minder dan de hardlopers. Bij het kiezen van een route houden wielrenners/mountainbikers voornamelijk rekening met de omgeving, de kwaliteit van het wegdek en de hoeveelheid verkeer.

Wat is de belangrijkste reden om activiteiten in de openbare ruimte te doen?

Voor de recreatieve wandelaars en recreatieve fietsers is het 'in de buitenlucht zijn' de belangrijkste reden om de activiteit te doen, terwijl dat bij hardlopers en wielrenners/mountainbikers het 'sportief bezig zijn' is (figuur 2). Gezondheid wordt voornamelijk bij hardlopers als een belangrijke reden genoemd om de activiteiten te doen. Het zelf kunnen bepalen van het tijdstip waarop de activiteiten worden gedaan, is door alle genoemde gebruikers van de openbare ruimte als een belangrijke reden genoemd om in de openbare ruimte actief te zijn.

Hardlopers sporten voornamelijk individueel en minder voor de gezelligheid. Dit in tegenstelling tot de wielrenners/mountainbikers die vaker dan hardlopers voor de gezelligheid sporten (niet in de tabel). Eén op de vijf hardlopers geeft aan dat lage kosten een reden is om te sporten, terwijl dit niet speelt bij wielrenners/mountainbikers.

Verbeterpunten openbare ruimte

Het aanbrengen of verbeteren van verlichting wordt door respondenten het meest (28%) als maatregel genoemd die de gemeente zou moeten nemen om het gebruik van de openbare ruimte te bevorderen. Het verbeteren van de verlichting is een verbeterpunt dat het meest genoemd wordt door hardlopers (38%).

Andere maatregelen die door respondenten genoemd worden zijn:

- het plaatsen van toestellen, bijvoorbeeld buitenfitness (22%);
- het aanleggen van ommetjes en routes (18%);
- communicatie over de mogelijkheden in de openbare ruimte (17%);
- meer/betere speelplekken (16%);
- de toegankelijkheid van groen/verbeteren van parkeermogelijkheden (15%).

Eén op de drie mensen die beweegactiviteiten doen in de openbare ruimte vindt dat er geen maatregelen nodig zijn.

Conclusie

Gezond en sportief bezig zijn is voor hardlopers en wielrenners/mountainbikers de belangrijkste reden om in de openbare ruimte te sporten. Voor de recreatieve wandelaar en fietser is in de buitenlucht zijn de belangrijkste reden om te bewegen. De omgeving, de kwaliteit van het wegdek, de hoeveelheid verkeer en verlichting/veiligheid zijn voor de routekeuze van belang. Mountainbikers en wandelaars laten zich bij het kiezen van hun routes minder leiden door de kwaliteit van het wegdek of paden.

Bij hardlopers en wielrenners/mountainbikers is het gebruik van apps bij het beoefenen van de activiteit populair, in tegenstelling tot de recreatieve wandelaar of recreatieve fietser. 30 procent van de hardlopers sport 's avonds. Dit is een even groot percentage als overdag. Goede verlichting is voor deze groep van belang om in de openbare ruimte te kunnen sporten. Het verbeteren van verlichting is de voornaamste maatregel die gemeenten volgens de ondervraagden zouden moeten nemen om het gebruik van de openbare ruimte ten behoeve van sport en bewegen te bevorderen.

Verantwoording en referenties

De informatie komt uit het Nationaal Sportonderzoek (NSO, najaar 2017) van het Mulier Instituut.

2.750 respondenten zijn uitgenodigd en daarvan hebben 1.530 respondenten de vragenlijst ingevuld. Dit is een responspercentage van 56 procent.

Dool, R. van den, Ontwikkeling sportdeelname naar sporttakken. Factheet 2017/14. Mulier Instituut, 2017